

FILIPINO

(Komunikasyon at Pananaliksik)

Ikalawang Markahan-Modyul 1: Pagtukoy sa Iba't ibang Gamit ng Wika sa mga Pinakinggang Pahayag (Panayam, Balita sa Radyo at Telebisyon)

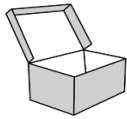
May-akda: Riza P. Lago

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Alamin

Ang modyul na ito ay binubuo lamang ng isang aralin.

- Aralin – Pagtukoy sa Iba't ibang Gamit ng Wika sa mga Pinakinggang Pahayag (Panayam, Balita sa Radyo at Telebisyon)

Sa pag-aaral ng modyul na ito, inaasahang maisasagawa mo ang sumusunod:

- A. napagbabalik-aralan ang mga gamit ng wika sa lipunan; at
- B. natutukoy ang iba't ibang paggamit ng wika sa mga napakinggang pahayag mula sa mga panayam at balita sa radyo at telebisyon

Subukin

Bago ka magpatuloy sa aralin, subukin ang iyong kakayahan sa pagtukoy ng gamit ng wika sa lipunan sa pamamagitan ng mga ibinigay na sitwasyon.

A. Isulat kung **Regulatori, Interaksyunal, Personal, Heuristiko, Representatibo at Imahinasyon** ang mga ginagamit na wika sa bawat sitwasyon.

- _____ 1. Pinauuwi ng ina ang kaniyang anak nang maaga.
- _____ 2. Paggawa ng resipe ng isang ulam.
- _____ 3. Paanyaya sa bisita na saluhan silang kumain.
- _____ 4. Pagsasarbey kung ano ang mabisang gawin upang makaiwas sa gulo.
- _____ 5. Pagbibigay ng direksiyon ng guro sa mga mag-aaral kung ano ang gagawin sa pagsusulit.

B. Makinig ng kahit anong programa sa radyo o telebisyon. Sabihin kung anong gamit ng wika ang kanilang ginamit sa usapan. Magbigay ng mga halimbawa nito.

Aralin

Pagtukoy sa Iba't ibang Gamit ng Wika sa mga Pinakinggang Pahayag (Panayam, Balita sa Radyo at Telebisyon)

Sa araling ito ay pag-aaralan mo ang pagtukoy sa iba't ibang paggamit ng wika sa mga napakinggang pahayag mula sa mga panayam at balita sa radyo at telebisyon. Malilinang ito kung magagawa mo nang matapat ang mga gawain.

Balikan

Ano-ano ang gamit ng wika sa lipunan ayon kay Halliday? Magbigay ng halimbawa ng mga gamit ng wika sa lipunan.

Tuklasin

A. Panimula

Basahin nang malakas ang akda. Pagkatapos, pahalagahan ang nilalaman nito sa pamamagitan ng pagsagot sa kasunod na mga tanong.

Disiplina sa Bangketa

Ipinapahayag ng Metropolitan Manila Development Authority (MMDA) nakailangan ang urbanidad upang magkaroon ng disiplina sa bangketa.

Ano nga ba ang urbanidad?

Urbanidad ang tamang pag-uugali sa paninirahan sa mataong lugar. Kung wala nito, hindi raw hadlang manirahan sa lungsod kung saan masalimuot ang pamumuhay.

Urbanidad din ang pagsunod sa batas at kautusan ng komunidad. Nangangahulugan ito ng ibayong pag-iingat upang anuman ang gawin ay hindi makakasakit o makakapinsala sa kapwa. Ibig sabihin nito'y paggalang sa damdamin at karapatan ng ibang tao.

Kung walang urbanidad, tapon kahit saan ang basura, walang bigayan ang mga motorista, unahan at tulukan sa abangan ng sasakyan, tumatawid kahit saan ang mga tao, walang pakialam kung marumi ang kani-kaniyang bakuran. Kung

walang urbanidad, nawawala ang ating hiya sa sasabihin ng ating kapuwa sa maling gawa natin.

Sa urbanidad nagmumula ang dangal ng bayan, kung paano ang bawat isang mamamayan, kasama ang kanilang pamahalaan ay pawing magkakaibigan.

Naging masigasig ang MMDA sa pagbibigay ng nasabing mga impormasyon sa kalunsuran sa pamamagitan ng balita.

-Balitang MDDA (Metro Development Authority),2005-

MgaTanong:

Sagutin ang kasunod na mga tanong. Gayahin ang kasunod na pormat sa sagutang papel.

<i>Tanong: Tungkol saan ang akda?</i>	<i>Tanong: Ipaliwanag ang ibig sabihin ng urbanidad.</i>	<i>Tanong: Paano maipapakita ang pagkakaroon ng disiplina sa bangketa?</i>
Sagot:	Sagot:	Sagot:
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>

B. Pagbasa

Sa araw-araw na buhay ng mga tao sa lipunan sa loob at labas ng bansa, iba-ibang pangyayari ang nagaganap. Mga pangyayaring nakaapekto sa takbo ng buhay ng tao. Basahin ang kasunod na balita tungkol sa pagtaas ng mga bilinghin.

Linggo-Linggo Tumataas!

“Aba tao na lang yata ang hindi tumataas. Bakit ba naman lingo-linggo ay bumubulaga sa atin ang tila tulo sa gripo na tuloy-tuloy na pagtaas ng presyo ng langis, krudo at iba pang produktong petrolyo. Tila si Juan Dela Cruz mula sa pagkakadapa ay hindi na makabangon-bangon,” daing ng ilang mamamayan.

Ayon sa ilang namumuno sa pamahalaan, “hindi naman Pilipinas lang ang apektado sa pagtaas ng mga produktong petrolyo, buong mundo raw ay nakakaranas nito, Sa pandaigdigang merkado, napakataas ng presyo ng langis,” pahayag pa nila.

Kung gayon, dapat na ang pamahalaan ay mag-isip ng mga solusyon upang ang kaniyang mamamayan ay hindi gumapang sa hirap. Mag-isip ng mga alternatibong pamamaraan na makatutulong upang mabigyan ng solusyon ang krisis na ito. Sa gawaing ito, dapat na kaagapay ng pamahalaan ang kaniyang mamamayan.

Iwasan natin ang puro daing at sisihan. Magtulungan at kumilos nang ang bayang naghihirap ay unti-unting makabangon. Kaya, kumilos na tayo at magtulungan!

C. Pag-unawa sa Binasa

1. Bakit kailangang bigyang kahulugan ang salita nang ayon sa pagkakagamit nito sa isang akda?
2. Bakit kailangang suriin ang angkop na salita, pangungusap ayon sa konteksto ng paksang napakinggan sa mga balita sa radyo at napapanood sa telebisyon?
3. Paano masusuri ang angkop na salita, pangungusap ayon sa konteksto ng paksang napakinggan sa mga balita sa radyo at napanoood sa telebisyon?
4. Bakit mahalagang natutukoy ang mga iba't iba pang gamit ng wika sa mga napapakinggang pahayag mula sa mga panayam at balita sa radyo at telebisyon?
5. Ano-anong gamit ng wika ayon kay Halliday ang makikita sa akda? Magbigay ng halimbawa mula sa binasa.

D. Paglinang ng Talasalitaan

Panuto: Ibigay ang kahulugan ng mga salita o pahayag na may salungguhit sa bawat bilang nang ayon sa pagkakagamit sa binasang akda. Suriin ang pagkakagamit ng bawat salitang may salungguhit. Piliin sa kasunod na kahon ang kahulugan ng salita sa bawat bilang. Isulat sa kuwaderno ang mga sagot.

Reklamo	pamilihan
Problema	gumugulat
Maghirap	mawalan ng gana

1. Bakit ba naman linggo-linggo ay bumubulaga sa atin ang tila tulo sa gripo na tuloy-tuloy na pagtaas ng presyo ng langis?
2. Daing ng ilang mamamayan ang nagyayaring pagtaas ng presyo ng mga produktong petrolyo.
3. Dapat na ang pamahalaan ay mag-isip ng mga solusyon upang ang kaniyang mamamayan ay hindi gumapang sa hirap.
4. Mag-isip ng mga alternatibong pamaraan na makatutulong upang mabigyan ng solusyon ang krisis na ito.
5. Sa pandaigdigan merkado ay napakataas ng presyo ng langis.

Suriin

Batid mo na ang iba't ibang gamit ng wika sa lipunan partikular ang ayon kay Halliday (Regulatori, Interaksyunal, Personal, Heuristiko, Representatibo at Imahinasyon). Hindi sapat na batid lamang ang mga gamit ng wika kundi higit na mahalaga na ito ay matukoy mismo sa aktwal na mga usapan tulad sa mga panayam, programa sa radyo at telebisyon. Dito mo mapatutunayan ang katotohanan ng mga gamit ng wika na talagang umiiral sa totoong buhay.

Pagyamanin

Ngayon naman ay paunlarin mo ang iyong kakayahan sa pamamagitan ng pagsagot sa mga pagsasanay. Basahin ang isang halimbawa ng komentaryong panradyo. Suriin ang nilalaman nito at ang mga gamit ng wika ayon kay Halliday na ginamit sa usapan.

Komentaryong Panradyo Kaugnay ng Kahandaan

- Dwight Ganzon: Mula sa Bulwagang Pambalitaan ng DXSB, narito muli ang inyong mga tagapagbalita, ang inyong abang lingkod, Dwight Ganzon at Iggy Mendiola sa programang Komento Mo, Punto Ko
- Iggy Mendiola: Magandang umaga po sa inyong lahat!
- Dwight Ganzon: Magandang umaga, Partner!
- Iggy Mendiola: Partner, napapanahon ngayon ang isyung pag-uusapan natin kaugnay ng kahandaan tuwing may kalamidad sa ating bansa. Alam naman natin ang idinulot ng bagyong Yolanda at lindol sa Bohol na pawing nangyari noon 2013 na parating Kabisayaan.
- Dwight Ganzon: Oo nga Partner. Isang napakagandang hakbang ito ng pamahalaan nang sa ganoon, maiwasan ang pagkasira ng mga ari-arian, lalo na ang pagkasawi ng maraming buhay.
- Iggy Mendiola: Tama ka riyan, Huwag lamang ito mabahiran ng politika, tiyak na malaking tulong ito sa ating mga kababayan na laging nakararanas ng bagyo, lindol, at pagbaha.
- Dwight Ganzon: Alam mo, Partner, kapag nagkaroon ng political will ang mga namumuno sa ating pamhalaan mula sa pinakamaliit na sangay patungo sa pinakamataas, tiyak na magtatagumpay ang anumang plano para sa kapakanan ng mamamayan.

Iggy Mendiola: Dapat matuto na ang pamahalaan sa mga naranasang kalamidad. Hanggang ngayon nahihirapang makabangon ang mga nasalanta o naapektuhan ng nasabing kalamidad. Lahat gustong maging bida para sumikat. At alam mo na, para sa susunod na halalan mabango ang pangalan nila.

Dwight Ganzon: Hay, buhay Pinoy! Sana hindi pansarili lamang ang iniisip ng mga poitikong iyan, tunay at tapat na paglilingkod ang itumbas sa mga bumoto sa kanila. Sayang at tapos na ang ating oras.

Iggy Mediola/
Dwight Ganzon: Hanggang sa muli po...
Dwight Ganzon: Komento

Ilahad ang ginawang pagsusuri sa nilalaman ng usapan at ang gamit ng wika ayon kay Halliday na ginamit sa usapan.

Isaisip

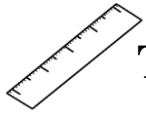
Sa anomang napakinggang mga balita sa radyo at napanood sa telebisyon, gumagamit ng angkop na salita o pangungusap ayon sa konteksto ng paksang ginamit. Bukod dito ay buhay na buhay sa usapan ang mga gamit ng wika sa lipunan ayon kay Halliday na Regulatori, Interaksyunal, Personal, Heuristiko, Representatibo at Imahinatibo.

Isagawa

Ilapat mo sa tunay na buhay ang iyong natutuhan sa aralin. Makinig ng isang pagbabalita sa radyo at isang *talk show* sa telebisyon. Tukuyin ang mga gamit ng wika sa dalawang programang pinakinggan. Magbigay ng mga tiyak na gamit ng wika sa bawat programa. Ano ang pagkakaiba ng gamit ng wika sa dalawang programa?

Tayahin

Ngayong naunawaan mo na ang aralin, oras na para sukatin ang iyong natutuhan. Gawin ang sumusunod:

1. Kumuha ng isang halimbawa ng panayam o balita sa radyo at telebisyon.
2. Pakinggang/basahin ang nakuhang halimbawa ng balita o panayam.
3. Tukuyin ang gamit ng wika ayon kay Halliday na makikita sa pinakinggan/binasa. Magtala ng tigdalawang halimbawa mula sa pinakinggan.

Karagdagang Gawain

Lalo pang palawakin ang iyong kakayahan kaugnay sa aralin. Pumili ng isa sa mga sumusunod na gawain.

1. Gamit ang *messenger* o anomang *social media platform*, magbahagi ng isang napapanahong balita o panayam. Ipaliwanag ang mga gamit ng wika sa nasabing balita o panayam at magbigay ng mga aktuwal na halimbawa ng mga gamit ng wika mula sa nasabing balita o panayam.
2. Kumuha ng isang balita o panayam na napapanahon na maaaring sa diyaryo, radyo o napanood mula sa telebisyon. Isulat ito sa isang hiwalay na papel. Ipaliwanag ang mga gamit ng wika sa nasabing balita at magbigay ng mga aktuwal na halimbawa ng mga gamit ng wika mula sa nasabing balita.

Pamantayan sa Pagmamarka

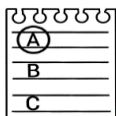
Kraytirya	4	3	2	1
1.Natutukoy ang mga gamit ng wika mula sa balita o panayam				
2.Naipaliliwanag ang mga gamit ng wika				
3.Nakapagbibigay ng aktuwal na halimbawa ng mga gamit ng wika				

Katumbas na iskor

- 4-Lubusang naisagawa 2-Naisagawa bagama't may kakulangan
3-Naisagawa 1-Kailangan panglinangin

Natutuwa ako sa iyong ipinakitang kagalingan at sigasig na matuto sa talakayan. Binabati kita!

Susi ng Pagwawasto

1. Regulatori
2. Regulatori
3. Interaksyunal
4. Heuristiko
5. Regulatori

Sagot sa **Subukin**

Sanggunian

Jocson, Magdalena O. 2016. Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino. Vibal Group Inc.

Bumubuo sa Pagsulat ng Modyul

Manunulat: Riza P. Lago (Guro, SNNHS)

Mga Editor: Gladys P. Rafols (Guro, FHS)

Christian Paul I. Camposano (Guro, CISSL)

Romeo A. Pilongo (Guro, SEHS)

Tagasuri-Panloob: Galcoso C. Alburo (EPS, Filipino)

Tagasuri-Panlabas:

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla

Tagalapat:

Tagapamahala:

Sheryll T. Gayola

Pangalawang Tagapamanihala

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Tagapamanihala

Elisa O. Cerveza

Hepe – Curriculum Implementation Division

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Pangalawang

Tagapamanihala

Galcoso C. Alburo

Superbisor sa Filipino

Ivy Coney A. Gamatero

Superbisor sa LRMS

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Schools Division Office- Marikina City

Email Address: sdo.marikina@deped.gov.ph

191 Shoe Ave., Sta. Elena, Marikina City, 1800, Philippines

Telefax: (02) 682-2472 / 682-3989

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE